

Ku po çalon Reforma në Administratën Publike?

Klajdi Tozaj

Hyrje

Reforma e Administratës Publike (RAP) është një ndër shumë hapa që ka ndërmarrë qeveria e Shqipërisë në kuadër të procesit të integritimit në BE. Kjo reformë mbart një rëndësi thelbësore në përparimin e procesit të integritimit por dhe për vetë zhvillimin e një administratë me vlera dhe parime demokratike.

Kjo reformë ndikon direkt tek çdokush nga ne, si në rolin e një qytetari të thjeshtë, një sipërmarrësi, një gazetari apo dhe një nëpunësi të administratës publike, që nga marrja e një informacioni deri në mbrojtjen e të drejtave tona parësore legjitime.

Kanë kaluar dy vite që prej afatit të strategjisë ndërsektoriale të Reformës në Administratën Publike dhe ende ndodhemi larg përfundimit. Çfarë e pengoi përparimin e zbatimit të RAP gjatë viteve 2015-2022?

Rëndësia e këtij punimi qëndron në faktin e konstatimit të atyre çështjeve që vazhdojnë të jenë problematike në zbatimin e reformës, duke synuar përqëndrimin e një informacioni të gjerë në mënyrë efiçente dhe praktike.

Konteksti i përgjithshëm

Reforma nisi në vitin 2009, kur hyri në fuqi Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit, me në fokus përmirësimin e shërbimit civil. Vlen të theksohet që personat që punojnë në këto pozicione, kanë një përgjegjësi të shtuar në krahasim me punonjësit e tjerë të administratës, pasi duhen të kujdesen për aplikimin e të drejtave të qytetarëve dhe të parimeve të një administrate demokratike.

Gjatë viteve 2014-2015, Strategjia Ndërsektoriale e Reformës në Administratën Publike u rihartua në një frymë më gjithëpërfshirëse, duke përfshirë aspekte lidhur me kontrollin

mbi administratën, transparencën mbi proceset vendimmarrëse, politikëbërjen dhe cilësinë e legjislacionit, meritokracinë në punësim, organizimin dhe funksionimin e administratës publike. Reforma parashikohej të vepronte deri në vitin 2020 por zbatimi u shty deri në vitin 2022.

Arsyet pse gjendemi para këtij realiteti janë të shumta. Duke u bazuar në raportet e Komisionit Evropian mbi ecurinë e Shqipërisë në vitet 2020 dhe 2022, duket qartë që pjesa më e madhe e çështjeve të papërfunduara të reformës janë po të njëjta ndër vite. Këto përfshijnë politikëbërjen dhe ligjëbërjen e bazuar në të dhëna, mangësitë në konsultimin publik, çështjet e rekrutimit, ngritjes në detyrë dhe shkarkimit bazuar në merita, sistemin e shpërblimeve, të drejtën e qytetarëve për administrim të mirë dhe aspekta të tjera që lidhen në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë me administratën publike.

Në vijim, duke u përqendruar në disa aspekte konkrete të reformës që janë përcaktuar në Strategjinë Ndërsektoriale të Reformës në Administratën Publike 2015-2020 dhe bazuar në të dhënat dytësore të nxjerra nga raportet e Komisionit Evropian gjatë viteve 2019 deri në 2021, do mund të vërejmë dallimin midis pritshmërive të vendosura në fillim dhe përparimit konkret që ka arritur reforma gjatë viteve 2015 - 2022.

Politikëbërja dhe cilësia e legjislacionit

Në aspektin e politikëbërjes, që në vitin 2015 qeveria u kujdes të ndërtojë një mekanizëm bazë, Sistemin e Planifikimit të Integruar, i cili do kishte rol kyç në vendosjen e orientimeve të strategjive si dhe të parandalonte hartimin e politikave për çështje të posaçme apo mbivendosjen e tyre. Gjithashtu kemi dhe ngritjen e Grupeve të Menaxhimit Strategjik në çdo ministri, me detyra për të shqyrtuar aspekte të strategjive që lidhen me buxhetin, fondet e donatorëve dhe fondet IPA (fondet e para-aderimit në BE) dhe ngritjen e Grupeve Ndërministrorë të Punës.

Në aspektin legjislativ, gjatë vitit 2014 është punuar për reformën legjislative dhe për konsolidimin e kapaciteteve të përfshira në procesin e harmonizimit të legjislacionit të

brendshëm me *acquis* të BE-së. Çështjet që parashikonte kjo reformë si sfiduese ishin konsolidimi i Sistemit të Planifikimit të Integruar (SPI) dhe kapaciteteve të angazhuara në këtë sistem, ngritja e sistemeve të informacionit brenda SPI-së, dhe ngritja e kapaciteteve të aktorëve të përfshirë në hartimin e reformës dhe legjislacionit. Gjithashtu, përpjekje u nevojitën për konsolidimin e procesit të monitorimit të performancës për strategjitë sektoriale/ndërsektoriale, ngritjen e kapaciteteve të Grupeve të Menaxhimit Strategjik (GMS), koordinimin midis Grupeve Ndërmministrorë të Punës, rritjen e kapaciteteve për nëpunësit civilë dhe vlerësimin e impaktit të politikave.

Duke iu referuar raportit të Komisionit Evropian (KE) të vitit 2020 dhe vitit 2022, janë vënë re disa problematika. Këto përfshijnë ngritjen e pjeshme të bazës ligjore dhe të institucioneve në lidhje me reformën, ecurinë e pamjaftueshme në vendosjen në punë të sistemit informativ të SPI-së, mungesën e përditësimit të kuadrit ligjor në planifikimin afatmesëm të politikëbërjes, dhe mungesën e koherencës midis planit strategjik dhe buxhetit të akorduar. Raportet e Komisionit gjithashtu theksojnë mangësi lidhur me krijimin e një funksioni qendror të kontrollit për cilësinë e funksionimit, përmirësimin e kontrollit të brendshëm gjatë fazës së implementimit të politikave, rritjen e përpjekjeve për ngritjen e kapaciteteve në administratën e Ministrive të linjës dhe Kryeministrisë në grumbullimin e të dhënave, dhe përcaktimin më të mirë të planeve për bërjen e politikave dhe funksionet monitoruese.

Shërbimi civil dhe menaxhimi i burimeve njerëzore

Krahas ligjit, është ndërtuar Sistemi Informatik i Menaxhimit të Burimeve Njerëzore (SIMBNJ) i cili do ndiqej me ndryshimet përkatëse në strukturat e pagave për punonjësit e shërbimit civil.

Raportet e KE-së të viteve 2020 dhe 2022 pohojnë se gjatë zbatimit janë vënë re shqetësime lidhur me trajnimin e pamjaftueshëm të nëpunësve, forcimin e kapaciteteve të Departamentit të Administratës Publike në udhëheqjen strategjike të reformës në

Institute
for Democracy
and Mediation

Hanns
Seidel
Stiftung

shërbimin civil, efikasitetin e Komisionerit për Shërbimin Civil, dhe depolitizimin e shërbimit civil.

Rritja e kontrollit mbi veprimtarinë e administratës publike, garantimi i të drejtave të qytetarëve dhe qasja në informacion

Për sigurimin e arritjes së qëllimeve të reformës, ishte planifikuar të miratoheshin ndryshimet e reja në ligjin për të drejtën e informimit dhe të hartohej programi institucional i transparencës. Këto procese monitorohen nga Komisioneri për të Drejtën e Informimit si dhe përdorimi i mjeteve TIK, portali *e-albania* dhe faqet përkatëse të institucioneve, me qëllim rritjen e transparencës së veprimtarisë së administratës.

Por aktualisht ndodhemi para fakteve të pohuara nga raportet e Komisionit Evropian si mangësi në ligjin për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore në pjesën e krijimit të organeve vartëse, nevoja për forcimin e të drejtës së qytetarëve për administrim të mirë (duke u bazuar në implementimin e ulët të rekomandimeve të Avokatit të Popullit), mungesa e një mekanizmi monitorues dhe analizues të praktikave administrative dhe gjyqësore për të drejtën e kompensimit, dhe shqetësimet lidhur me mbylljen në një afat të shkurtër kohor të sporteveve në administrate dhe aftësitë digjitale të qytetarëve.

Përfundime

Në përfundim, mund të shihet se ka hapësirë të konsiderueshme midis fazave të zbatimit të reformës. Sipas vlerësimeve të aktorëve kyç në procesin e integritetit të Shqipërisë në BE, mbetet ende punë në lidhje me ecurinë e reformës të administratës publike. Vlen të përmendet fakti që pjesa më e madhe e çështjeve të papërfunduara vazhdojnë të jenë të njëjta ndër vite dhe pse afatet e reformës kanë kaluar.